

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ: ORTAÖĞRETİM MÜZİK PROGRAMININ BİLEŞEN TEMELLİ İNCELENMESİ

TÜRKİYE CENTURY EDUCATION MODEL: COMPONENT-BASED EXAMINATION OF THE SECONDARY EDUCATION MUSIC PROGRAM

Mustafa EREN*

Öz

Bu araştırma, (TYMM) kapsamında hazırlanan Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programını, müziksel becerilerin yapılandırılması ile modelin temel bileşenleri arasındaki ilişki açısından incelemektedir. Çalışmada beceriler, eğilimler, değerler, okuryazarlıklar ve ölçme-değerlendirme boyutlarının programdaki yeri ve işleniş biçimi betimlenmektedir. Nitel doküman analizi yöntemiyle, hazırlık sınıfından 12. sınıfa kadar tüm sınıf düzeylerinde yer alan temalar, öğrenme çıktıları ve etkinlik yönergeleri sistematik olarak değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, programın beceri temelli yaklaşımı merkeze aldığını ve sosyal-duygusal, kültürel ve bilişsel yönelimlerin çeşitli sınıf düzeylerinde değişen biçimlerde ifade edildiğini göstermektedir. Çalışma, yeni öğretim programında müziksel becerilerin yapısını ve temel bileşenler arasındaki ilişkileri bütüncül bir çerçevede ortaya koymakta; ayrıca program geliştirme çalışmalarına katkı sağlayabilecek öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Müzik Eğitimi, Öğretim Programı, Beceri Temelli Yaklaşım, Doküman Analizi.

Abstract

This study examines the Secondary Education Music Curriculum developed within the scope of the Türkiye Century Education Model issued by the Ministry of National Education, focusing on the relationship between the structuring of musical skills and the core components of the model. The research describes how the dimensions of skills, dispositions, values, literacies, and assessment-evaluation is represented and operationalized within the curriculum. Using a qualitative document analysis method, themes, learning outcomes, and activity guidelines across all grade levels—from the preparatory year to 12th grade—were systematically evaluated. Findings indicate that the curriculum centers on a skill-based approach and that social-emotional, cultural, and cognitive orientations are articulated in varying forms across different grade levels. The study presents a holistic framework for understanding the structure of musical skills and the interrelations among key components within the new curriculum and offers recommendations that may contribute to the further curriculum development efforts.

Keywords: Türkiye Century Education Model, Music Education, Curriculum, Skill-Based Approach, Document Analysis.

DOI: 10.5281/zenodo.18279004

Geliş Tarihi / Received
07.12.2025

Kabul Tarihi / Accepted
17.01.2026

Yayın Tarihi / Publication Date
22.01.2026

Sorumlu Yazar/Corresponding author

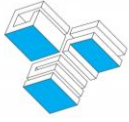
E-mail:
812441002@ogr.uludag.edu.tr

Cite this article: Eren, M. (2026).
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli:
Ortaöğretim Müzik Programının
Bileşen Temelli İncelenmesi, *D-Sanat*,
Ahmet Yakupoğlu Özel Sayısı, 169-
191.

Content of this journal is licensed under
a Creative Commons Attribution-
Noncommercial 4.0 International
License.

* Doktora Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi, 812441002@ogr.uludag.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6277-6299

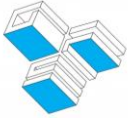
1. Giriş

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yayımlanıp yürürlüğe konan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM), çağın gerektirdiği beceri, değer ve okuryazarlık alanlarını merkezine alan bütüncül bir eğitim çerçevesi sunmaktadır (MEB, 2024a). Model, öğrencilerin bilişsel, sosyal-duygusal ve etik gelişimini eşzamanlı olarak desteklemeyi hedeflemekte; öğretim süreçlerini beceriler, eğilimler, değerler, okuryazarlıklar ve ölçme-değerlendirme bileşenleri üzerine yapılandırmaktadır (Karataş, 2024). TYMM'nin bu yapısı, öğrenmenin çok boyutlu bir süreç olarak ele alınmasını sağlamakta ve disiplinler arası becerilerin öğrenci gelişimindeki rolünü daha görünür hâle getirmektedir (Eren ve Eren, 2025; Tınmaz, Timur ve Atmaca, 2025).

Modeldeki pedagojik anlayışın, sanat eğitimi ve özellikle müzik eğitimi açısından güçlü bir kuramsal zemin oluşturabileceği düşünülmektedir. Bu durum, müzik eğitiminin bilişsel, duyuşsal ve sosyal boyutlarını bütüncül biçimde ele alan çağdaş eğitim felsefeleriyle de uyumludur. Nitekim güncel araştırmalar, müzik eğitimi alan çocuklarda yürütücü işlevler, dikkat, bilişsel esneklik ve çalışma belleğinde anlamlı gelişmeler gözlemlendiğini; üstelik bu etkinin farklı müzik eğitimi türlerinde benzer biçimde ortaya çıktığını sistematik incelemelerle ortaya koymuştur (Cai, Kang ve Xu, 2025; Rodriguez-Gomez ve Talero-Gutiérrez, 2022). Çok düzeyli meta-analizler, müziksel eğitimin akademik becerilere ve bilişsel performansa olumlu katkılar sunduğunu, özellikle bellek, dil gelişimi ve problem çözme becerileriyle ilişkili olduğunu göstermektedir (Pérez-Eizaguirre vd., 2023). Bunun yanında, müziksel etkinliklere dayalı uygulamaların okuma-anlama ve dikkat süreçleri üzerinde bilişsel aktarım (transfer) etkisi oluşturduğu da ortaya konmuştur (Sofologu vd., 2022). Güncel araştırmalar, müziksel etkileşimlerin beyin gelişimini desteklediğini, ritmik düzenlemelerin yürütücü işlevleri desteklediğini ve müziğin bilişsel gelişimi teşvik eden nörobiyolojik temellere sahip olduğunu da göstermektedir (Artıkay, 2024). Yakın tarihli incelemeler müzik temelli müdahalelerin çocukların bilişsel becerilerini geliştirebildiğini doğrularken (Jiang vd., 2025), Türkiye’de yapılan araştırmalar müzik eğitiminin dikkat, bellek ve planlama gibi süreçleri desteklediğini ortaya koymaktadır (Güneş ve İnal, 2018).

Müzik eğitiminin bilişsel ve sosyal-duygusal alanlarda sağladığı bu çok yönlü katkılar, TYMM'nin temel bileşenleriyle doğal bir tutarlılık içinde görünmektedir. İş birliği, empati, öz-düzenleme ve yaratıcı ifade gibi öğrenen özellikleri, müzik eğitiminin temel çıktıları arasında yer almaktadır. Araştırmalar, müziksel etkileşimlerin öğrencilerin sosyal katılım düzeylerini, duygusal ifade becerilerini ve grup içi iş birliği kapasitelerini geliştirdiğini göstermektedir (Dingle vd., 2012; Gayretli ve Çoban, 2021; Kirschner ve Tomasello, 2010).

Bu çerçevede hazırlanan *Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı* (MEB; 2024b), müzik eğitiminin hem bilişsel hem de sosyal-duygusal gelişim alanlarına katkısını sistematik ve beceri temelli bir yaklaşımla ele almakta; öğrencilerin müziksel algı, üretim, yorumlama ve kültürel farkındalık gibi alanlarda derinlikli bir öğrenme süreci yaşamasını hedeflemektedir (MEB, 2024b). Bu araştırma, söz konusu programın TYMM'nin temel bileşenleriyle nasıl bir bütünlük sunduğunu ve müziksel becerilerin program yapısında ne şekilde konumlandırıldığını incelemeyi amaçlamakta; böylece alanyazındaki sınırlı sayıda çalışmaya katkı sağlamayı hedeflemektedir.

2. Amaç ve Önem

2. 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, TYMM kapsamında güncellenen ortaöğretim müzik dersi öğretim programı incelenmiştir. Çalışmanın amacı, müziksel becerilerin programda nasıl yapılandırıldığını ve bu becerilerin TYMM'nin temel bileşenleri olan beceriler, eğilimler, değerler, okuryazarlıklar ve ölçme-değerlendirme unsurlarıyla nasıl ilişkilendirildiğini ortaya koymaktır.

2. 2. Araştırmanın Önemi

Ortaöğretim müzik dersi öğretim programının TYMM çerçevesiyle uyumunun bütüncül biçimde ele alınması, alanyazında sınırlı sayıda çalışmayla temsil edilmektedir. Müziksel becerilerin program yapısında hangi ilkesel çerçeve doğrultusunda konumlandırıldığına yönelik sistematik incelemeler de oldukça azdır. Bu araştırma, söz konusu boşluğu gidermeyi hedefleyen kapsamlı bir doküman analizi sunarak, program geliştirme uzmanları, müzik eğitimi alanı ve uygulayıcı öğretmenler için açıklayıcı ve karşılaştırmalı bilgiler sunmaktadır.

2. 3. Araştırma Sorusu

TYMM kapsamında hazırlanan ortaöğretim müzik dersi öğretim programında yer alan müziksel beceriler, modelin temel bileşenleri doğrultusunda nasıl yapılandırılmıştır?

2. 4. Araştırmanın Alt Soruları

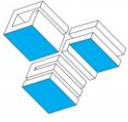
Bu temel araştırma sorusu doğrultusunda aşağıdaki alt sorulara yanıt aranmıştır:

- Ortaöğretim müzik dersi öğretim programında yer alan müziksel beceriler, TYMM'nin beceriler bileşeni kapsamında nasıl ele alınmıştır?
- Programda tanımlanan müziksel beceriler, TYMM'nin eğilimler bileşeni ile nasıl ilişkilendirilmiştir?
- Müziksel beceriler, TYMM'nin değerler bileşeni çerçevesinde nasıl yansıtılmıştır?
- Müziksel beceriler, TYMM'nin okuryazarlık bileşeni kapsamında nasıl düzenlenmiştir?
- Programda müziksel becerilere ilişkin ölçme-değerlendirme süreçleri, TYMM'nin ölçme-değerlendirme yaklaşımıyla nasıl uyum göstermektedir?
- Müziksel becerilerin TYMM bileşenleri doğrultusunda yapılandırılması, programın farklı sınıf düzeylerinde nasıl bir süreklilik ve bütünlük ortaya koymaktadır?

3. Yöntem

3. 1. Araştırma Deseni

Araştırma, ortaöğretim müzik dersi öğretim programının TYMM'nin temel bileşenleri açısından değerlendirilmesini amaçlayan nitel doküman analizi çalışmasıdır. Doküman analizi, mevcut yazılı materyallerin sistematik biçimde incelenmesine dayanan ve içerik, yapı, tema ve kavramsal ilişkilerin ortaya çıkarılmasını sağlayan bir nitel araştırma yöntemidir (Patton, 2015). Bu araştırmada doküman analizi yalnızca betimsel bir yaklaşım olarak değil, karşılaştırmalı ve tematik çözümleme ilkeleriyle bütünleştirilmiş bir yöntem olarak uygulanmıştır.

3. 2. Veri Kaynağı

Araştırmanın temel veri kaynağını MEB tarafından yayımlanan *Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı* oluşturmaktadır. Programın hazırlık sınıfından 12. sınıfa kadar tüm sınıf düzeylerini kapsayan öğrenme çıktıları, açıklama, etkinlik yönergesi ve tema yapıları incelenmiştir. Programın 2024 yılı biçimi esas alınmış ve tüm tema–öğrenme çıktıları eksiksiz biçimde analize dâhil edilmiştir.

3. 3. Analiz Birimleri

Analiz, iki düzeyli bir çerçeve üzerinden yürütülmüştür. İlk düzeyde, programın yapısal omurgasını oluşturan *Müzik Dili*, *Müzik Kültürü* ve *Müziksel Tasarım* temaları temel analiz birimi olarak ele alınmıştır. İkinci düzeyde ise TYMM'nin bütüncül yapısını yansıtan beceriler, kavramsal beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal beceriler, değerler, okuryazarlık becerileri, ölçme–değerlendirme yaklaşımları ile disiplinler arası ve beceriler arası ilişkiler bileşenleri incelenmiştir. Bu iki birimin eş zamanlı kullanımı, programın hem yatay düzlemde (temalar içindeki bütünlük ve tutarlılık) hem de dikey düzlemde (sınıf düzeyleri arasında kademelenme ve süreklilik) sistematik biçimde karşılaştırılmasına olanak sağlamıştır. Böylece programın kavramsal çerçevesi ile öğrenme çıktılarının, içerik ve beceri yapılandırmalarıyla olan ilişkisi bütüncül bir bakışla değerlendirilmiştir.

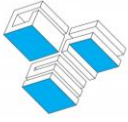
3. 4. Veri Toplama Süreci

Doküman analizi sürecinde program metni araştırmacı tarafından üç aşamalı bir inceleme düzeni içinde değerlendirilmiştir. İlk aşamada gerçekleştirilen ön inceleme, programın tema yapısını, sınıf düzeylerini ve öğrenme çıktıları türlerini belirlemeye odaklanmıştır. Bunu izleyen ayrıntılı inceleme aşamasında öğrenme çıktıları, davranış ifadeleri, etkinlik yönergeleri ve açıklamalar tema temelli bir yaklaşımla kodlanmıştır. Son aşamada ise sistematik eşleştirme yapılmış; elde edilen kodlar TYMM'nin ilgili bileşenleriyle karşılaştırılarak temalar arası ilişkiler ve kavramsal bütünlük analiz edilmiştir. Tüm bu aşamalara ek olarak, kodlar düzenli aralıklarla yeniden gözden geçirilmiş, ortaya çıkan tutarsızlıkları gidermek ve kodlama güvenilirliğini artırmak amacıyla kodlama döngüleri tekrarlanmıştır.

3. 5. Veri Analizi

Analiz süreci, iki düzeyli bir çerçeve doğrultusunda nitel içerik analizi yöntemiyle yürütülmüştür. İlk düzeyde, programın yapısal omurgasını oluşturan *Müzik Dili*, *Müzik Kültürü* ve *Müziksel Tasarım* temaları temel analiz birimi olarak ele alınmıştır. İkinci düzeyde ise TYMM'nin bütüncül yapısını yansıtan sanatsal alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal beceriler, değerler, okuryazarlık türleri, ölçme–değerlendirme yaklaşımları ile disiplinler arası ve beceriler arası ilişkiler bileşenleri incelenmiştir.

Bu kapsamda, programda yer alan her öğrenme çıktısı ve açıklama öncelikle anlam birimlerine ayrılmış; ardından TYMM'de yer alan resmî sınıflandırma esas alınarak kodlanmıştır. Kodlama sürecinde SAB (Sanatsal Alan Becerileri), KB (Kavramsal Beceriler), D (Değerler), E (Eğilimler) ve OB (Okuryazarlık Becerileri) bileşenlerine ilişkin kodlar kullanılmıştır. Örneğin *SAB10. Müziksel Söyleme*; alan becerisi, *KB2.4. Çözümleme*; kavramsal beceri ve *D7. Estetik*; değerler kategorisi kapsamında kodlanmıştır. Kodlama işleminin ardından her tema, ilgili TYMM bileşenleriyle eşleştirilmiş; bu bileşenlerin sınıf düzeylerine göre dağılımı ortaya çıkarılmıştır.

Son aşamada kodlanan veriler, temalar ve sınıf düzeyleri temelinde tablolaştırılarak karşılaştırmalı biçimde sunulmuştur. Bu iki düzeyli ve eş zamanlı analiz yaklaşımı, programın yatay düzlemde tematik bütünlüğünü ve dikey düzlemde sınıf kademeleri arasındaki süreklilik ve kademelenmesini görünür kılmış; böylece programın kavramsal çerçevesi ile öğrenme çıktıları arasındaki ilişkiler bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmiştir.

3. 6. Geçerlik ve Güvenirlik

Analiz sürecinde araştırmacı tarafından geliştirilen kodlama şeması tüm sınıf düzeylerine tutarlı biçimde uygulanmış ve programdaki tüm öğrenme çıktılarının incelenmesiyle veri bütünlüğü sağlanmıştır. Kodlama süreci boyunca düzenli tekrar okumalar ve karşılaştırmalar yapılarak iç güvenilirlik artırılmış, ayrıca TYMM bileşenlerinin tamamını içeren analiz çerçevesi kuramsal geçerliği desteklemiştir. Bulguların tutarlılığını güçlendirmek amacıyla kodlamaların %20'lik bölümü ikinci bir uzman tarafından bağımsız biçimde kontrol edilmiş ve yüksek düzeyde görüş birliği elde edilmiştir. Bunun yanında, kod şemasının kavramsal tutarlılığını sınamak için TYMM çerçeve dokümanı ile ayrıntılı karşılaştırmalar yapılmış ve kodlamaların modelle olan uyumu doğrulanmıştır.

3. 7. Alt Problemlerle İlişki

Analiz süreci, araştırmanın alt problemlerine doğrudan karşılık gelecek şekilde yapılandırılmıştır. İlk beş alt problem, TYMM bileşenlerine yönelik tema analizleri aracılığıyla çözümlenirken, altıncı alt problem tüm sınıf düzeylerinin karşılaştırmalı çizelgeleri üzerinden yanıtlanmıştır. Bu kurgulama, bulgular bölümünde her alt problemin sistematik ve tutarlı biçimde ele alınmasını sağlamıştır. Ayrıca bulgular, araştırmanın amacı ve alt problemleriyle açık şekilde eşleştirilmiş; her alt problem kendi tematik verisiyle desteklenmiş ve ilgili çizelgelerle bütünleştirilerek bütüncül bir sunum ortaya konmuştur.

4. Bulgular

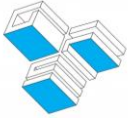
Bu bölümde, ortaöğretim müzik dersi öğretim programına ilişkin bulgular, araştırmada belirlenen alt problemler doğrultusunda yapılandırılmıştır. Bulgular, her bir alt probleme karşılık gelecek biçimde ayrı başlıklar altında ele alınmış; öğretim programında yer alan *Müzik Dili*, *Müzik Kültürü* ve *Müziksel Tasarım* temaları, ilgili alt problemlere yanıt verecek veri kaynakları olarak kullanılmıştır. Bu doğrultuda, bulgular TYMM bileşenleri temelinde analiz edilerek tablo ve çizelgelerle desteklenmiş, her alt problem kendi bağlamı içerisinde sistematik biçimde yanıtlanmıştır.

4. 1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Birinci alt problem kapsamında, ortaöğretim müzik dersi öğretim programında yer alan müziksel alan becerilerinin TYMM'nin beceriler bileşeni doğrultusunda nasıl yapılandırıldığı incelenmiştir. Bulgular, *Müzik Dili*, *Müzik Kültürü* ve *Müziksel Tasarım* temalarında yer alan alan becerilerinin sınıf düzeylerine göre dağılımı üzerinden değerlendirilmiştir.

4. 1. 1. Müzik Dili Temasına Yönelik Bulgular

Müzik Dili teması, ortaöğretim müzik dersi öğretim programının temel yapı taşlarından biri olarak, öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve duyuşsal gelişimini eş zamanlı olarak destekleyen geniş bir beceri alanı sunmaktadır. Tablo 1A ve Tablo 1B, bu temanın TYMM'nin alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler–sosyal duyuşsal özellikler, değer–okuryazarlık bileşenleri ve disiplinler arası ilişkilendirme boyutlarıyla nasıl yapılandığını sınıf düzeyleri üzerinden sistematik biçimde göstermektedir.

Sınıf	Alan Becerileri	Kavramsal Beceriler
Hazırlık	SAB10 (Müziksel Söyleme)	KB2.4 (Çözümleme)
9. Sınıf	SAB10	KB2.4, KB2.5 (Sınıflandırma) KB2.7 (Karşılaştırma)
10. Sınıf	SAB10	KB2.4, KB2.7
11. Sınıf	SAB10	KB2.7, KB2.13 (Yapılandırma)
12. Sınıf	SAB10, SAB13 (Müziksel Yaratıcılık)	KB2.15 (Yansıma)

Tablo 1. Müzik Dili Temasının TYMM Bileşenleri Açısından Değerlendirilmesi

Not: Bu tabloda yer alan kodlar öğretim programındaki beceri kodlarını ifade etmektedir. Kod açıklamaları araştırmada yalnızca bir kez verilmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde, *Müzik Dili* temasındaki alan becerileri ile kavramsal becerilerin sınıf düzeyleri boyunca kademeli ve bütünleşik biçimde geliştiğini görülmektedir. Hazırlık sınıfında temel dinleme ve söyleme becerilerine odaklanılırken, 9. ve 10. sınıflarda kavramsal becerilerin çeşitlenmeye başladığı ve ritim, ezgi, tartım–tonalite ilişkileri gibi müziksel yapıların daha belirgin hâle geldiği görülmektedir. Üst sınıflarda ise çok seslilik, biçimsel çözümleme ve ileri düzey yorumlama gibi üst düzey bilişsel gerektiren becerilerin öne çıktığı dikkat çekmektedir.

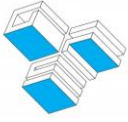
Bu dağılım, *Müzik Dili* temasının öğrencilerin müziksel okuryazarlığını adım adım derinleştiren ve TYMM’nin kademeli beceri gelişimi ilkesiyle uyumlu bir yapı sunduğunu ortaya koymaktadır.

4. 1. 2. Müzik Kültürü Temasına Yönelik Bulgular

Sınıf	Alan Becerileri	Kavramsal Beceriler
Hazırlık	SAB10	–
9. Sınıf	SAB9 (Müziksel Dinleme), SAB10	KB2.2 (Gözlemleme), KB2.3 (Özetleme), KB2.4
10. Sınıf	SAB10, SBAB4 (Sanatsal Üretim)	KB2.5 (Sınıflandırma), KB2.9 (Genelleme)
11. Sınıf	SAB10, SBAB4	KB2.2, KB2.7, KB2.8 (Sorgulama)
12. Sınıf	SAB9, SAB10	KB2.2, KB2.6 (Bilgi toplama), KB2.16 (Muhakeme)

Tablo 2. Müzik Kültürü Temasının Alan ve Kavramsal Beceriler Açısından Değerlendirilmesi

Tablo 2 incelendiğinde, *Müzik Kültürü* temasında alan becerileri ile kavramsal becerilerin sınıf düzeyleri boyunca hem süreklilik hem de çeşitlenme gösterdiği görülmektedir. Hazırlık sınıfında yalnızca temel alan becerileri bulunurken, 9. sınıftan itibaren kavramsal becerilerin devreye girdiği

ve kültürel/müzikolojik kavramların sistematik biçimde genişlediği görülmektedir. 10. ve 11. sınıf düzeylerinde müziksel türler, kültürel bağlamlar ve stil özelliklerine ilişkin çözümleme becerilerinin çeşitlendiği; 12. sınıf düzeyinde ise üst düzey kültürel inceleme, karşılaştırma ve yorumlama becerilerinin belirginleştiği dikkat çekmektedir. Bu yapı, *Müzik Kültürü* temasının TYMM'nin kültürel farkındalık, analiz ve eleştirel düşünme bileşenlerine uygun biçimde kademeli bir öğrenme hattı sunduğunu göstermektedir.

4. 1. 3. Müzik Tasarım Temasına Yönelik Bulgular

Tablo 3, *Müziksel Tasarım* temasının öğrencilerin müziksel becerilerine yönelik bilişsel, psikomotor ve duyuşsal katkılarını; bu katkılara ilişkin eğilimleri; temanın programlar arası bileşenlerle uyumunu ve ölçme-değerlendirme süreçlerinde kullanılan araçları sistematik biçimde ortaya koymaktadır.

Sınıf	Alan Becerileri	Kavramsal Beceriler
Hazırlık	SAB12 (Müziksel Yaratıcılık), SAB4	-
9. Sınıf	SAB12	KB2.14 (Yorumlama)
10. Sınıf	SAB12, BEOSAB5 (Ritmik Hareket Etme)	-
11. Sınıf	SAB12	KB2.16 (Muhakeme - Akıl Yürütme)
12. Sınıf	-	KB2.13 (Yapılandırma)

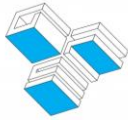
Tablo 3. Müziksel Tasarım Temasının TYMM Alan ve Kavramsal Beceriler Açısından Değerlendirilmesi

Tablo 3 incelendiğinde *Müziksel Tasarım* temasında alan becerileri kapsamında yaratıcı üretim ve tasarım süreçlerine odaklanıldığı görülmektedir. İlgili tema kapsamında bu becerilerin sınıf düzeyi ilerledikçe daha yapılandırılmış ve özgün üretimlere dönüştüğü belirlenmiştir. Tablodan elde edilen bulgular, müziksel alan becerilerinin TYMM'nin beceri temelli ve kademeli gelişim anlayışıyla uyumlu biçimde yapılandırıldığını göstermektedir.

4. 2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Bu bölümde araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında, müzik dersi öğretim programında tanımlanan müziksel becerilerin TYMM'nin eğilimler ve sosyal-duygusal beceriler bileşeniyle nasıl ilişkilendirildiği incelenmiştir.

Sınıf	Eğilim-Sosyal Duygusal	Değer-Okuryazarlık	Disiplinler Arası / Beceriler Arası
Hazırlık	E3.1 (Muhakeme), E3.2 (Odaklanma); SDB2.1 (İletişim), SDB3.2 (Esneklik)	D7 (Estetik), D19 (Vatanseverlik); OB1 (Bilgi Okuryazarlığı)	Türkçe; SAB9, KB2.8 8 (Sorgulama)
9. Sınıf	E1.1 (Merak), E3.2; SDB1.1 (Kendini Tanıma), SDB1.2(Kendini Düzenleme), SDB2.1	D3 (Çalışkanlık) D10 (Öz Farkındalık), D19; OB1, OB4 (Görsel Okuryazarlık), OB5 (Kültür Okuryazarlığı)	Sosyal Bilimler; SAB9, KB2.13

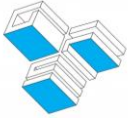
10. Sınıf	E3.2, E3.7 (Sistematiklik); SDB1.1, SDB2.1, SDB2.2 (İş Birliği), SDB3.1 (Uyum), SDB3.2 (Esneklik)	D3, D7, D19; OB1, OB4, OB9 (Sanat Okuryazarlığı)	STEM; SAB9, KB2.7
11. Sınıf	E3.1, E3.3 (Yaratıcılık); SDB1.1, SDB2.2, SDB3.1	D3, D6 (Dürüstlük), D7; OB1, OB2 (Dijital Okuryazarlık), OB4, OB9	Sosyal Bilimler; KB2.14 (Yorumlama)
12. Sınıf	E3.2; SDB1.2	D10 (Mütevazılık) OB4	SAB10 (Müziksel Söyleme) SAB13 (Müziksel Hareket)

Tablo 4. Eğilim, Sosyal Duygusal, Değer, Okuryazarlık ve İlişkilendirme Boyutları

Tablo 4, *Müzik Dili* temasının yalnızca teknik becerilerle sınırlı kalmayıp eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme, değerler ve okuryazarlık bileşenleriyle bütünleşik bir yapı sunduğunu göstermektedir. Sınıf düzeyleri incelendiğinde, hazırlık aşamasında temel öz-düzenleme, estetik duyarlık ve kültürel farkındalık öne çıkarken; üst sınıflara doğru merak, odaklanma, iş birliği, sorumluluk ve Estetik gibi karar verme gibi daha karmaşık eğilim ve sosyal-duygusal göstergelerin belirginleştiği görülmektedir. Değerler ve okuryazarlık bileşenlerinde ise estetik, kültürel miras ve eleştirel müzik okuryazarlığı gibi alanların sınıf düzeyleri ilerledikçe çeşitlendiği ve derinleştiği dikkat çekmektedir. Ayrıca disiplinler arası bağlantıların, özellikle Sosyal Bilimler, Türkçe ve STEM alanlarıyla giderek daha güçlü ilişkilendiği görülmektedir. Bu yapı, *Müzik Dili* temasının TYMM'nin bütüncül öğrenme anlayışıyla uyumlu biçimde bilişsel, sosyal-duygusal ve kültürel bileşenleri aynı ekseninde bir araya getiren bir gelişim çizgisi sunduğunu ortaya koymaktadır.

Sınıf	Eğilim – Sosyal Duygusal	Değer – Okuryazarlık	Disiplinler Arası / Becerilerarası
Hazırlık	E1.5 (Kendine Güvenme), E2.3 (Girişkenlik); SDB2.1, SDB2.2	D7, D11 (Özgürlük), D19; OB1, OB4, OB5, OB9	Coğrafya; SAB9
9. Sınıf	E1.1 (Merak), E1.5, E3.1, E3.2, E3.8 (Soru Sorma); SDB2.1; SDB2.3	D3, D4 (Dostluk), D7, D13 (Sağlıklı Yaşam), D14 (Saygı), D15 (Sevgi); OB1, OB5, OB9	Tarih, T.C. İnkılap Tarihi, Fen Bilimleri; KB2.3
10. Sınıf	E1.1, E1.5, E3.5, E3.7; SDB2.1–3.3	D3, D4, D11, D13, D14; OB1, OB5, OB7, OB9	TDE; Türk Kültür ve Medeniyet Tarihi; SAB9
11. Sınıf	E1.1, E1.2, E1.5, E2.5, E3.8; SDB1.1, SDB2.3	D3, D5, D7, D14, D16; OB1, OB2, OB5	Tarih, T.C. İnkılap Tarihi; SAB9
12. Sınıf	E1.1, E1.5, E2.1, E2.5, E3.2, E3.5; SDB1.1, SDB1.3, SDB2.3	D3, D4, D5, D14, D15; OB1, OB5 (Kültür Okuryazarlığı), OB7	Sosyoloji; KB2.3

Tablo 5. Eğilim, Sosyal Duygusal, Değer, Okuryazarlık ve İlişkilendirme Boyutları

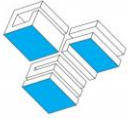

Tablo 5, *Müzik Kültürü* temasının eğilim, sosyal-duygusal öğrenme, değerler ve okuryazarlık bileşenleriyle güçlü bir bütünleşme ortaya koyduğunu göstermektedir. Alt sınıflarda estetik duyarlılık, öz düzenleme ve kültürel farkındalık gibi temel eğilimler öne çıkarken, üst sınıflara doğru eleştirel bakış, tarihsel bağlamlama, empatik yorumlama ve kültürel çeşitlilik bilinci gibi daha ileri düzey eğilim ve sosyal-duygusal göstergeler belirginleşmektedir. Değerler ve okuryazarlık dağılımı incelendiğinde, estetik, kültürel miras, etik duyarlılık ve eleştirel müzik okuryazarlığının sınıf düzeyleri boyunca giderek genişlediği görülmektedir. Ayrıca disiplinler arası ilişkilendirmeler, özellikle tarih, coğrafya, Türk dili ve edebiyatı, sosyoloji ve fen bilimleri gibi alanlarla güçlenen bağlar aracılığıyla temanın bütüncül eğitim yaklaşımını desteklemektedir. Bu bileşenlerin çeşitlenmesi, *Müzik Kültürü* temasının TYMM'nin değer, eğilim ve okuryazarlık eksenleriyle yüksek uyum gösterdiğini ve müzik eğitiminin kültürel–sosyal boyutunu sistematik biçimde derinleştirdiğini ortaya koymaktadır.

Sınıf	Eğilimler + Sosyal-Duygusal Beceriler	Değerler + Okuryazarlık Becerileri	Disiplinler Arası + Beceriler Arası İlişkiler
Hazırlık	E3.3 (Yaratıcılık); SDB2.1 (İletişim), SDB2.2 (İş Birliği), SDB2.3 (Sosyal Farkındalık)	D3, D4; OB4 (Görsel Okuryazarlık), OB9 (Sanat Okuryazarlığı)	Teknoloji ve Tasarım; SAB9 (Dinleme), SAB11 (Çalma)
9. Sınıf	E2.5 (Oyunseverlik), E3.3 (Yaratıcılık); SDB2.2 (İş Birliği), SDB3.1 (Uyum)	D1 (Adalet), D3 (Çalışkanlık); OB1 (Bilgi Okuryazarlığı), OB4 (Görsel Okuryazarlık)	Sosyoloji, Türk Dili ve Edebiyatı; SAB9, KB2.11
10. Sınıf	E1.5 (Öz Güven), E3.3 (Yaratıcılık); SDB2.1 (İletişim), SDB2.3 (Sosyal Farkındalık)	D3 (Çalışkanlık), D11 (Özgürlük); OB4, OB9	Drama, Ritim Eğitimi ve Halk Dansları; KB2.13
11. Sınıf	E3.3 (Yaratıcılık); SDB1.2 (Öz Düzenleme), SDB2.2 (İş Birliği), SDB2.3 (Sosyal Farkındalık)	D3 (Çalışkanlık), D14 (Saygı); OB1 (Bilgi), OB4 (Görsel)	Türk Dili ve Edebiyatı; SAB10, KB2.16
12. Sınıf	E1.4 (Öz Yeterlilik); SDB2.1 (İletişim), SDB2.2 (İş Birliği)	D20 (Yardımseverlik); OB9 (Sanat Okuryazarlığı)	–

Tablo 6. Müziksel Tasarım Temasının Eğilim, Sosyal-Duygusal, Değer, Okuryazarlık ve Disiplinler Arası Bileşenler Açısından Değerlendirilmesi

Tablo 6, *Müziksel Tasarım* temasının sınıf düzeyleri boyunca gelişimini eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri ve disiplinler arası ilişkiler bileşenleriyle ilişkisini bütüncül biçimde ortaya koymaktadır. Tablo 6 incelendiğinde hazırlık ve 9. sınıf düzeylerinde yaratıcılık, oyunseverlik, iletişim ve iş birliği gibi temel sosyal-duygusal beceriler ön plana çıkarken; görsel, bilgi ve sanat okuryazarlığı bileşenleriyle disiplinler arası bağlantılar kurulmaktadır. Diğer sınıf

düzeyleri incelendiğinde öz güven, öz düzenleme ve öz yeterlilik gibi yapılandırılmış sosyal-duygusal göstergelerin belirginleştiği; değerler ve okuryazarlık bileşenlerinin çeşitlenerek öğrenme süreçlerini desteklediği görülmektedir. Genel olarak bulgular, *Müziksel Tasarım* temasının TYMM'nin üretim odaklı ve bütüncül öğrenme yaklaşımıyla uyumlu biçimde, sınıf düzeylerine göre farklılaşan ancak süreklilik gösteren bir gelişim çizgisi sunduğunu göstermektedir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi kapsamında, müziksel becerilerin TYMM'nin okuryazarlık bileşeni doğrultusunda yapılandırılma biçimi incelenmiştir. Tablo 1B, Tablo 2B ve Tablo 3B'de görüldüğü üzere, müziköğretim programında bilgi okuryazarlığı, görsel okuryazarlık, kültür okuryazarlığı ve sanat okuryazarlığı türleri müziksel öğrenme süreçleriyle bütünleştirilmiştir.

Sınıf düzeyleri ilerledikçe özellikle görsel okuryazarlık ve sanat okuryazarlığının *Müziksel Tasarım* ve *Müzik Kültürü* temalarında daha belirgin hâle geldiği görülmektedir. Sınıf düzeyleri göz önüne alındığında dijital okuryazarlığa üst sınıf düzeylerinde daha az yer verildiği olduğu görülmektedir (bkz. Tablo 3B). Araştırmadan elde edilen bulgular, programın okuryazarlık becerilerini destekleyen bir çerçeve sunduğunu; ancak okuryazarlık türlerinin sınıf düzeyleri arasında daha dengeli yapılandırılmasına ihtiyaç bulunduğunu göstermektedir.

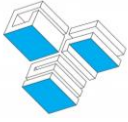
4.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi kapsamında, müzik öğretim programında yer alan müziksel becerilere ilişkin ölçme-değerlendirme süreçlerinin TYMM'nin yetkinlik temelli ölçme yaklaşımıyla uyumu incelenmiştir. Bulgular, programda süreç odaklı ölçme anlayışının benimsendiğini ve performansa dayalı değerlendirme araçlarının önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir.

Bununla birlikte, diğer sınıf düzeyleri göz önüne alındığında öğretim programında öz değerlendirme ve akran değerlendirme uygulamalarına daha az yerrildiği göze çarpmaktadır. Araştırmadan elde edilen bulguları ölçme araçlarının çeşitliliği ve kullanım yoğunluğu açısından sınıf düzeyleri arasında belirgin farklılıklar bulunduğunu göstermektedir. Bu durum, ölçme-değerlendirme boyutunun TYMM ilkeleriyle genel olarak uyumlu olmakla birlikte, uygulama düzeyinde daha dengeli ve sistematik biçimde yapılandırılmasına ihtiyaç duyulduğuna işaret etmektedir.

4.6. Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular

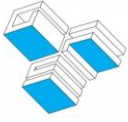
Araştırmanın altıncı alt problemi kapsamında, müzik dersi öğretim programında yer alan müziksel becerilerin, TYMM bileşenleri doğrultusunda hazırlık sınıfından 12. sınıfa kadar göstermiş olduğu süreklilik ve bütünlük açısından incelenmiştir.

Ölçüt	Müzik Dili	Müzik Kültürü	Müziksel Tasarım
Bilişsel Alan	Sesleri süre ve yükseklik açısından ayırt etme; temel nota ve ritim değerlerini tanıma; müzik yazısının sembollerini fark etme.	Türk müziği, marşlar ve Batı müziği örnekleri üzerinden kültürel farkındalık kazanma; Atatürk'ün müzik anlayışını tanıma.	Basit ritim kalıplarını çözümleme; ezgiyle hareket arasında ilişki kurma; ritim-melodi bütünlüğünü anlama.
Psikomotor Alan	Ezgisel okuma, ritmik tekrar ve temel söyleme çalışmaları; basit çalgılarla eşlik yapabilme.	Dinleme, grup hâlinde marş söyleme, geleneksel oyunlara eşlik etme.	Ritimsel hareket, dramatizasyon ve doğaçlama çalışmaları.
Duyuşsal Alan	Disiplin, çalışkanlık, özgüven ve estetik duyarlılık.	Vatanseverlik, sevgi, dostluk ve saygı.	Dayanışma, iş birliği, öz güven ve paylaşım.
Eğilimler	Merak, dikkat, odaklanma.	Sorgulama, muhakeme, kültürel merak.	Yaratıcılık, oyunseverlik, katılım isteği.
Programlar Arası Bileşenler	Değerler, sosyal-duyuşsal farkındalık.	Sosyal-duygusal beceriler, kültürel okuryazarlık.	Sosyal-duygusal beceriler, dijital okuryazarlık.
Ölçme ve Değerlendirme Araçları	Kontrol listesi, gözlem formu.	Öğrenme günlüğü, gözlem formu.	Kontrol listesi, öğrenme günlüğü, performans görevi.

Tablo 7. Hazırlık sınıfı müzik dersi temalarının TYMM Bileşenleri Açısından Karşılaştırılması

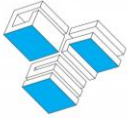
Tablo 7’de, hazırlık sınıfı düzeyi müzik dersi öğretim programında yer alan Müzik Dili, Müzik Kültürü ve Müziksel Tasarım temalarına ilişkin öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Müzik Dili temasında öğrenciler temel müzik yazı ve işaretlerini yapılandırabilmekte ve basit ölçü türlerini karşılaştırabilmektedir. Ezgisel okuma ve solfej becerilerine başlangıç seviyesinde odaklanılmaktadır. Müzik Kültürü temasında öğrenciler Batı ve Türk müziğinin temel kavramlarını öğrenmekte, müzik türlerini karşılaştırabilmekte ve mesleki yönelim verilerini analiz edebilmektedir. Müziksel Tasarım temasında öğrenciler basit ritim eşliği oluşturabilmekte ve temel şarkı veya beste geliştirebilmektedir. Psikomotor ve duyuşsal alanlar ile programlar arası bileşenler, hazırlık sınıfına uygun olacak biçimde temel düzeyde uygulanmaktadır. Ölçme ve değerlendirme, kontrol listesi, gözlem formu ve dereceli puanlama araçlarını içermektedir.

Ölçüt	Müzik Dili	Müzik Kültürü	Müziksel Tasarım
Bilişsel Alan	Temel müzik yazı ve işaretlerini yapılandırabilme; dört vuruşlu ölçü türlerini karşılaştırabilme; ezgisel okuma / solfej becerileri.	Batı müziğinin gelişim sürecini neden-sonuç ile yorumlayabilme; müzik türlerini karşılaştırabilme; mesleki yönelim verilerini analiz etme.	Dört vuruşlu ölçü türlerinde ritim eşliği oluşturma; şarkı/beste oluşturma (kompozisyon, düzenleme) ve tümevarımsal akıl yürütme.
Psikomotor Alan	Koro ve toplu söyleme, ezgisel okuma ve icra becerileri.	Grup dinleme, toplu söyleme, alan çalışması/gözlem odaklı uygulamalar.	Ritim icrası, doğaçlama, şarkı söyleme, performatif ritmik hareketler.
Duyuşsal Alan	Çalışkanlık, dürüstlük, estetik duyarlılık; milli bilinç bağlamında sorumluluk.	Saygı, sorumluluk, duyarlılık, estetik ve kültürel aidiyet duygusu.	Çalışkanlık, saygı, öz düzenleme, özgüven; yaratıcı öz ifade ve iş birliği.
Eğilimler	Muhakeme, yaratıcılık.	Merak, bağımsızlık, özgüven, soru sorma / sorgulama eğilimi.	Yaratıcılık, girişkenlik / oyunseverlik (uygulamalı üretim odaklı).
Programlar Arası Bileşenler	T.C. İnkılap Tarihi ile disiplinlerarası bağ; değerler ve sosyal-duygusal farkındalık (öz farkındalık, iş birliği).	Tarih, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük; kültür okuryazarlığı ve sosyal-duygusal beceriler.	Türk Dili ve Edebiyatı ile dil/yaratım ilişkisi; sosyal-duygusal beceriler ve görsel/dijital okuryazarlık.
Ölçme ve Değerlendirme Araçları	Kontrol listesi, gözlem formu, karşılaştırma tablosu; performans (koro/grup) için dereceli puanlama.	Çalışma yaprağı, karşılaştırma tablosu, kontrol listesi, öğrenme günlüğü ve öz değerlendirme; performans için dereceli puanlama.	Kontrol listesi, öz ve akran değerlendirme formları; performans görevi (beste/leme/doğaçlama) için dereceli puanlama.

Tablo 8. 9. Sınıf Temalarının TYMM Bileşenleri Açısından Karşılaştırılması

Tablo 8, 9. sınıf müzik öğretim programının *Müzik Dili*, *Müzik Kültürü* ve *Müziksel Tasarım* temalarındaki öğrenme çıktılarını ortaya koymaktadır. *Müzik Dili* temasında öğrenciler dört vuruşlu ölçü türlerini çözümleyebilmekte ve ezgisel okuma ve solfej becerilerini geliştirebilmektedir. *Müzik Kültürü* temasında Batı müziğinin gelişim sürecini neden-sonuç ilişkisi ile yorumlayabilmekte, müzik türlerini karşılaştırabilmekte ve mesleki yönelim verilerini analiz edebilmektedir. *Müziksel Tasarım* teması dört vuruşlu ölçü türlerinde ritim eşliği oluşturmaya ve basit şarkı veya beste geliştirmeyi içermektedir. Psikomotor ve duyuşsal öğrenme çıktıları, grup çalışmaları, koro ve toplu söyleme

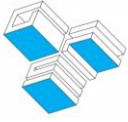

uygulamalarıyla desteklenmektedir. Programlar arası bileşenler T.C. İnkılap Tarihi ve kültürel okuryazarlık ile sağlanmaktadır. Ölçme ve değerlendirme araçları kontrol listesi, gözlem formu ve dereceli puanlama yöntemlerini içermektedir.

Ölçüt	Müzik Dili	Müzik Kültürü	Müziksel Tasarım
Bilişsel Alan	Tonalite farkındalığı, nota okuma; ezgisel çözümleme becerisi.	Tarihsel ve kültürel analiz; müzik türleri ve dönemleri arasında karşılaştırma yapma.	Ritim eşliği oluşturma, yaratıcı müzik tasarımı.
Psikomotor Alan	Söyleme ve icra becerisi, ezgisel okuma.	Grup dinleme, toplu icra, etkileşim odaklı müziksel uygulama.	Ritim eşliği, dramatizasyon, çalgı eşlikleri.
Duyuşsal Alan	Vatanseverlik, çalışkanlık, estetik duyarlılık.	Sevgi, dostluk, estetik anlayış.	Adalet, iş birliği, özgüven.
Eğilimler	Merak, odaklanma.	Soru sorma, muhakeme.	Yaratıcılık, oyunseverlik.
Programlar Arası Bileşenler	Değerler, sosyal-duygusal farkındalık.	Sosyal-duygusal beceriler, kültürel okuryazarlık.	Sosyal-duygusal beceriler, dijital okuryazarlık.
Ölçme ve Değerlendirme Araçları	Kontrol listesi, gözlem.	Öğrenme günlüğü, gözlem.	Kontrol listesi, öğrenme günlüğü, performans görevi.

Tablo 9. 10. Sınıf Temalarının TYMM Bileşenleri Açısından Karşılaştırılması

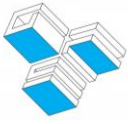
Tablo 9, 10. sınıf müzik dersi öğretim programının *Müzik Dili*, *Müzik Kültürü* ve *Müziksel Tasarım* temalarındaki öğrenme çıktıları göstermektedir. *Müzik Dili* temasında öğrenciler daha karmaşık ölçü türlerini çözümleyebilmekte, ezgisel okuma ve solfej becerilerini geliştirmektedir. *Müzik Kültürü* teması incelendiğinde tema kapsamında öğrenciler müzik alanını tarihsel bağlamda analiz edebilmekte, müzik türlerini karşılaştırabilmekte ve mesleki yönelim verilerini değerlendirebilmektedir. *Müziksel Tasarım* temasına bakıldığında dört vuruşlu ölçü türlerinde ritim eşliği oluşturma ve besteleme etkinliklerini kapsadığı görülmektedir. Psikomotor ve duyuşsal alanlar grup çalışmaları ve toplu söyleme etkinlikleriyle desteklenmektedir. Programlar arası bileşenler T.C. İnkılap Tarihi ve kültürel okuryazarlık üzerinden sağlanmaktadır. Ölçme ve değerlendirme araçları kontrol listesi, gözlem formu, karşılaştırma tablosu ve dereceli puanlamayı içermektedir.

Ölçüt	Müzik Dili	Müzik Kültürü	Müziksel Tasarım
Bilişsel Alan	Temel müzik yazı ve işaretlerini yapılandırabilme; dört vuruşlu ölçü türlerini karşılaştırabilme; ezgisel okuma / solfej becerileri.	Batı müziğinin gelişim sürecini neden-sonuç ile yorumlayabilme; müzik türlerini karşılaştırabilme; mesleki yönelim verilerini analiz etme.	Dört vuruşlu ölçü türlerinde ritim eşliği oluşturma; şarkı/best e oluşturma (kompozisyon, düzenleme) ve tümevarımsal akıl yürütme.
Psikomotor Alan	Koro ve toplu söyleme, ezgisel okuma ve icra becerileri.	Grup dinleme, toplu söyleme, alan çalışması/gözlem odaklı uygulamalar.	Ritim icrası, doğaçlama, şarkı söyleme, performatif ritmik hareketler.
Duyuşsal Alan	Çalışkanlık, dürüstlük, estetik duyarlılık; milli bilinç bağlamında sorumluluk.	Saygı, sorumluluk, duyarlılık, estetik ve kültürel aidiyet duygusu.	Çalışkanlık, saygı, öz düzenleme, özgüven; yaratıcı öz-ifade ve iş birliği.
Eğilimler	Muhakeme, yaratıcılık.	Merak, bağımsızlık, özgüven, soru sorma / sorgulama eğilimi.	Yaratıcılık, girişkenlik / oyunseverlik (uygulamalı üretim odaklı).
Programlar Arası Bileşenler	T.C. İnkılap Tarihi ile disiplinlerarası bağ; değerler ve sosyal-duygusal farkındalık (öz farkındalık, iş birliği).	Tarih, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük; kültürel okuryazarlık ve sosyal-duygusal beceriler.	Türk Dili ve Edebiyatı ile dil/yaratım ilişkisi; sosyal-duygusal beceriler ve görsel/dijital okuryazarlık.
Ölçme ve Değerlendirme Araçları	Kontrol listesi, gözlem formu, karşılaştırma tablosu; performans (koro/grup) için dereceli puanlama.	Çalışma yaprağı, karşılaştırma tablosu, kontrol listesi, öğrenme günlüğü ve öz değerlendirme; performans için dereceli puanlama.	Kontrol listesi, öz ve akran değerlendirme formları; performans görevi (beste/leme/doğaçlama) için dereceli puanlama.

Tablo 10. 11. Sınıf Temalarının TYMM Bileşenleri Açısından Karşılaştırılması

Tablo 10, 11. sınıf müzik dersi öğretim programı kapsamında yer alan *Müzik Dili*, *Müzik Kültürü* ve *Müziksel Tasarım* temalarındaki öğrenme çıktılarına yer vermektedir. Tablo incelendiğinde *Müzik Dili* temasında öğrenciler karmaşık ölçü türlerini çözümleyebilmekte ve ezgisel okuma/solfej becerileri sergileyebilmektedir. *Müzik Kültürü* temasında öğrenciler müzik tarihini dönemler ve besteciler bağlamında analiz edebilmekte ve müzik türleri arasında karşılaştırmalar yapabilmektedir. *Müziksel Tasarım* teması incelendiğinde de temanın ritim eşliği oluşturma ve beste/leme etkinliklerini kapsadığı görülmektedir. Psikomotor ve duyuşsal öğrenme çıktıları, grup çalışmaları, toplu söyleme ve alan gözlemleriyle desteklenmektedir. Programlar arası bağlantılar T.C. İnkılap Tarihi ve

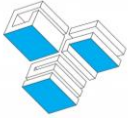

Atatürkçülük ile sağlanmaktadır. Ölçme ve değerlendirme araçları kontrol listesi, gözlem formu ve dereceli puanlamayı içermektedir.

Ölçüt	Müzik Dili	Müzik Kültürü	Müziksel Tasarım
Bilişsel Alan	Çeşitli ölçü türlerindeki eserlerin yönetimini yansıtabilme; ölçü türlerini analiz etme.	Geleneksel ve dünya müzikleri ile ilgili bilgi toplama ve tümevarımsal akıl yürütme; müzik türlerini ve kültürel yapılarını analiz etme.	Kendi sahnesi ile sahneleme süreci arasında ilişki kurma; yaratıcı sahne tasarımı.
Psikomotor Alan	Eserleri yönetme ve toplu seslendirme; ezgisel çözümleme ve ritim uygulama.	Çok sesli eserleri, marşları, şarkıları ve türkülerini seslendirme; grup dinleme ve etkileşim odaklı uygulama.	Ritim eşliği oluşturma, dramatizasyon, sahne performansı, çalgı ve müzik teknolojisi eşlikleri.
Duyuşsal Alan	Odaklanma, disiplin, vatanseverlik.	Sevgi, dostluk, kültürel farkındalık, estetik anlayış.	Adalet, iş birliği, özgüven, öz yeterlilik.
Eğilimler	Merak, odaklanma.	Soru sorma, muhakeme, açık fikirlilik, empati.	Yaratıcılık, oyunseverlik, kendine inanma.
Programlar Arası Bileşenler	Değerler, sosyal-duygusal farkındalık.	Sosyal-duygusal beceriler, kültürel okuryazarlık.	Sosyal-duygusal beceriler, dijital/sanat okuryazarlığı.
Ölçme ve Değerlendirme Araçları	Kontrol listesi, gözlem, performans görevi (şef araştırma ve sunumu).	Dereceleme ölçeği, öz değerlendirme formu, kontrol listesi, açık uçlu sorular, performans görevi (geleneksel eser seslendirme).	Dereceleme ölçeği, performans görevi (yılsonu sahne gösterisi), grup veya bireysel değerlendirme formu.

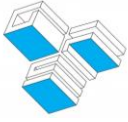
Tablo 11. 12. Sınıf Temalarının TYMM Bileşenleri Açısından Karşılaştırılması

Tablo 11, 12. sınıf müzik dersi öğretim programı kapsamında *Müzik Dili*, *Müzik Kültürü* ve *Müziksel Tasarım* temalarında yer alan öğrenme çıktılarını göstermektedir. Tablo incelendiğinde *Müzik Dili* temasında öğrenciler ölçü çözümlemeleri yapabilmekte ve ezgisel okuma/solfej becerilerini sergileyebilmektedir. *Müzik Kültürü* temasında müzik tarihini dönemler, besteciler ve eserler bağlamında analiz edebilmekte ve türler arası karşılaştırmalar yapabilmektedir. *Müziksel Tasarım* teması incelendiğinde de tema kapsamında öğrencilerin ritim eşliği oluşturma, besteleme ve yaratıcı kompozisyon becerilerinin geliştirmesinin amaçlandığı görülmektedir. Psikomotor ve duyuşsal öğrenme çıktıları, toplu söyleme, ezgisel okuma ve grup çalışmalarını içermektedir. Programlar arası bileşenler T.C. İnkılap Tarihi, Atatürkçülük ve görsel/dijital okuryazarlık üzerinden sağlanmaktadır.

Ölçme ve değerlendirme araçları kontrol listesi, gözlem formu, karşılaştırma tabloları ve dereceli puanlamayı içermektedir.

Ölçüt	Hazırlık	9. Sınıf	10. Sınıf	11. Sınıf	12. Sınıf
Müzik Dili (Bilişsel Alan)	Temel müzik yazı ve işaretlerini yapılandırabilme; basit ölçü türlerini karşılaştırabilme; ezgisel okuma/solfej	Dört vuruşlu ölçü türlerini çözümleyebilme; ezgisel okuma/solfej becerilerini geliştirme	Dört vuruşlu ve karma ölçü türlerini analiz edebilme; ezgisel okuma ve ritmik çözümleme	Karma ölçü türlerini çözümleme; ezgisel okuma ve melodik analiz	Gelişmiş ölçü türlerini çözümleyebilme; ileri düzey ezgisel okuma ve armonik analiz
Müzik Kültürü (Bilişsel Alan)	Batı ve Türk müziğinin temel kavramlarını öğrenme; müzik türlerini karşılaştırabilme; mesleki yönelim verilerini analiz etme	Batı müziğinin gelişim sürecini neden-sonuç ile yorumlayabilme; müzik türlerini karşılaştırabilme; mesleki yönelim verilerini analiz etme	Batı ve Türk müziğinin tarihsel gelişimini derinlemesine yorumlayabilme; türler ve dönemler arası karşılaştırma yapabilme	Müzik tarihindeki dönemleri analiz etme; müzik türlerini karşılaştırma ve eleştirel yorum yapabilme	Müzik tarihini ve türlerini sentezleyerek eleştirel değerlendirme; mesleki ve kültürel bağlam analizi yapabilme
Müziksel Tasarım (Bilişsel Alan)	Basit ritim eşliği oluşturma; temel şarkı veya beste geliştirme	Dört vuruşlu ölçü türlerinde ritim eşliği oluşturma; basit şarkı veya beste geliştirme	Karma ritimler ve aralıklarla düzenleme; kısa besteler ve düzenlemeler	Orta seviyede besteleme ve düzenleme; tümevarımsal akıl yürütme	Besteleme, düzenleme ve yaratıcı projeler; gelişmiş tümevarımsal akıl yürütme
Psikomotor Alan	Koro ve toplu söyleme, ezgisel okuma ve icra	Koro ve toplu söyleme, ezgisel okuma ve icra	Karma ritim icrası, grup performansları, kısa doğaçlamalar	Ritim icrası, toplu ve bireysel doğaçlamalar	Performansa dayalı ritmik uygulamalar; bireysel ve grup doğaçlamaları
Duyuşsal Alan	Çalışkanlık, dürüstlük, estetik duyarlılık; milli bilinç bağlamında sorumluluk	Çalışkanlık, dürüstlük, estetik duyarlılık; milli bilinç bağlamında sorumluluk	Estetik duyarlılık ve sorumluluk bilinci; özgüven ve iş birliği	Yaratıcı öz ifade, sosyal sorumluluk ve iş birliği	Özgüven, estetik duyarlılık ve kültürel aidiyet

Eğilimler	Muhakeme (E3.1), yaratıcılık (E3.3)	Muhakeme (E3.1), yaratıcılık (E3.3)	Yaratıcılık, girişkenlik ve problem çözme eğilimi	Yaratıcılık, girişkenlik ve eleştirel düşünme	Yaratıcılık, eleştirel ve bağımsız düşünme
-----------	---	---	--	--	---

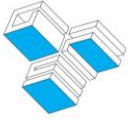
Tablo 12. Tüm Sınıf Düzeylerine Göre Müzik Dersi Bileşenlerinin Karşılaştırılması

Tablo 12’de, müzik dersi öğretim programında tüm sınıf düzeylerinde yer alan Müzik Dili, Müzik Kültürü ve Müziksel Tasarım temalarındaki öğrenme alanlarına yer verilmiştir. Tablo incelendiğinde öğretim programında bilişsel, psikomotor ve duyuşsal boyutlar ile eğilimler çerçevesinde sınıf düzeylerine göre kademeli biçimde yapılandırıldığı görülmektedir. Hazırlık sınıfında temel kavramlar ve basit uygulamalarla başlayan öğrenme sürecinin, 9. ve 10. sınıflarda çözümleme ve yapılandırma becerileriyle derinleştiği; 11. ve 12. sınıflarda ise sentez, eleştirel değerlendirme ve yaratıcı üretim odaklı bir düzeye ulaştığı görülmektedir.

Tablo genelinde, psikomotor becerilerin icra ve performans temelli uygulamalarla süreklilik gösterdiği; duyuşsal alan ve eğilimlerin ise estetik duyarlılık, sorumluluk, iş birliği ve yaratıcılık gibi göstergeler üzerinden farklı sınıf düzeylerinde çeşitlendiği dikkat çekmektedir. Bu yönüyle tablo, müziksel öğrenme alanlarının birbirini tamamlayan bir yapı içinde ilerlediğini ve programın beceri temelli, bütüncül ve kademeli bir gelişim anlayışı sunduğunu ortaya koymaktadır.

5. Tartışma, Sonuç Ve Öneriler

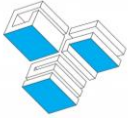
Bu araştırmada Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı, TYMM’nin temel bileşenleri doğrultusunda incelenmiş ve özellikle beceri alanlarında kademeli bir yapı sunulduğu ve bazı sınıf düzeylerinde yoğunlaşmaların görüldüğü belirlenmiştir. Bulgular, programın alan ve kavramsal beceriler açısından genel olarak tutarlı bir ilerleme sunduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, kavramsal becerilerin belirli sınıflarda daha belirgin bir yoğunluk göstermesi, Swanwick’in (1999) müziksel gelişimde süreklilik ilkesini vurgulayan yaklaşımıyla karşılaştırıldığında, bazı sınıf düzeylerinde daha güçlendirilebilecek noktalar bulunduğu işaret etmektedir. Buradan yola çıkarak özellikle 9. ve 10. sınıf düzeylerinde müziksel çözümleme, karşılaştırma ve yapı kurma gibi kavramsal kazanımların öne çıktığı; 11. ve 12. sınıflarda ise bu kazanımların sentez, eleştirel değerlendirme ve yaratıcı üretimle bütünleştirildiği görülmektedir. Buna karşılık, hazırlık ve erken sınıf düzeylerinde kavramsal alanlara hazırlık niteliği taşıyan öğrenme çıktılarının sınırlı kalması, sürekliliğin daha dengeli yapılandırılabilmesini düşündürmektedir. Aynı biçimde Swanwick çalışmasında müziksel gelişimin aşamalı ve dengeli biçimde ilerlemesi gerektiğini; öğrenme görevlerinin öğrencinin deneyimsel birikimiyle uyumlu yapılandırıldığında daha etkili sonuçlar ortaya koyduğunu belirtmektedir. Bu bağlamda, müzik eğitiminin yaşam boyu öğrenme sürecinde süreklilik ve bütüncüllük ilkelerini tartışan Cosumov (2022), kavramsal becerilerin farklı düzeylerde yoğunlaşmasının pedagojik açıdan uygun olduğunu vurgulamıştır. Benzer şekilde, Millican ve Forrester (2019) öğretmen eğitiminde kavramsal bilgi ve pedagojik uygulamaların sürekliliğini ele alarak, müziksel gelişimin farklı aşamalarında kavramsal becerilerin dengeli biçimde desteklenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca Fang (2024), Çin’de keman eğitimi bağlamında süreklilik ilkesinin uygulanışını inceleyerek, kavramsal becerilere daha fazla yoğunlaşmanın süreklilik açısından güçlendirici bir unsur olabileceğini belirtmiştir. Programın mevcut kurgusu bu yönde güçlü bir temel sunmakla birlikte, alt sınıflardaki hazırlayıcı içeriklerin çeşitlendirilmesi süreklilik açısından katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Programın tematik yapısının TYMM'nin beceri odaklı yaklaşımıyla uyumu da araştırmanın önemli bir diğer bulgusudur. Bu bağlamda Uçan'ın (2005) müzik eğitiminin bütüncül bir gelişim alanı olduğu ve bilişsel, duyuşsal ve devinişsel boyutların birlikte ele alınması gerektiğini savunan çalışması ile araştırmanın bulguları paralellik göstermektedir. Uluslararası alan yazın incelendiğinde, Elliott ve Silverman'ın (2015) müziği etkin katılım ve üretim süreçleri üzerinden tanımlayan yaklaşımı ile Jorgensen'in (2003) müzik eğitimi kültürel, estetik ve etik bir öğrenme alanı olarak ele alan çerçevesinin, programın tematik yapısının kuramsal açıdan güçlü bir temele dayandığını ortaya koyduğu görülmektedir. Bu çerçeve, müzik eğitiminin yalnızca teknik beceriler değil; kültürel anlamlandırma, estetik yargı ve etik farkındalık süreçlerini de kapsayan disiplinler arası bir öğrenme alanı olarak ele alınması gerektiğini göstermektedir. Bu kuramsal çerçeveyi destekleyen çalışmada Campbell (2010), müzik eğitiminin etik ve kültürel boyutlarını öne çıkararak, çocukların müzikle etkileşim sürecinde bilişsel ve duyuşsal gelişimlerinin eş zamanlı olarak ilerlediğini belirtmiştir. Green (2008), informal öğrenme süreçlerinin beceri odaklı pedagojilerle bütünleşmesini tartışarak programın farklı öğrenme yollarını kapsamı gerektiğini ortaya koyarken; Regelski (2005) müziği toplumsal praxial bir etkinlik olarak tanımlayarak beceri odaklı yapının kültürel ve toplumsal katılım süreçleriyle desteklenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu araştırmaların ortak yönü, müzik öğretiminin hem teknik becerileri hem de düşünme, kültürel farkındalık ve estetik duyarlılık süreçlerini eş zamanlı geliştirmesi gerektiğini ortaya koymasındır. Programın bu boyutları genel hatlarıyla karşılıyor olması, araştırma bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Eğilimler ve değerler bileşenleri incelendiğinde, temalar arasında görünürlük düzeylerinin farklılık taşıdığı anlaşılmaktadır. Özellikle yaratıcı süreçlerde değerler bileşeninin daha sınırlı yansıtıldığı gözlenmiştir. Bu durum, müziksel üretimin kültürel ve etik boyutlarıyla ilişkilendirilmesi açısından geliştirilmesi gereken bir alan olarak değerlendirilebilir. Barrett (2011), yaratıcı müzik çalışmalarının öğrencilerin estetik, etik ve sosyal algılarını geliştirdiğini; Campbell (2018) ise kültürel bağlam içeren müzik üretimi süreçlerinin öğrencilerin kimlik gelişimini desteklediğini belirtmektedir. Ulusal yazında ise Uslu (2015), müzik eğitiminin kişilik gelişimi ve sosyal duyarlılık açısından değer aktarımında kritik bir rol oynadığını vurgularken; Turhal ve Varış 2022 Türkiye'de müzik ve değerler eğitimi üzerine yapılan çalışmaların artan biçimde bu boyutu öne çıkardığını göstermektedir. Bu bağlamda müzik, kültür ve etik arasındaki ilişkinin özellikle yaratıcı etkinliklerde daha görünür kılınması, TYMM'nin bütüncül yapısıyla daha güçlü bir uyum sağlayabilir. Yapılan tüm bu araştırmalar, yaratıcı etkinliklerin sadece teknik becerilerle sınırlı kalmadığını, aynı zamanda değer ve kültür aktarımının önemli bir aracı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle, programın yaratıcı süreçlerde değer boyutunu daha sistematik yansıtması, hem ulusal hem de uluslararası alanyazınla daha güçlü bir uyum sağlayabilir.

Araştırmada dikkat çeken bir diğer bulgu, dijital müzik okuryazarlığının sınıf düzeylerine göre farklılaşmasıdır. King ve Himonides (2022), dijital araçların düzenli ve pedagojik bir kurgu içinde kullanıldığında öğrencilerin müziksel düşünme ve üretim süreçlerini belirgin biçimde zenginleştirdiğini göstermektedir. Webster (2011), dijital teknolojilerin yaratıcı müzik yapma süreçlerine sunduğu esneklik ve ifade çeşitliliğini çalışmada özellikle vurgulamaktadır. Uluslararası yazın incelendiğinde Partti ve Karlsen (2010), dijital müzik topluluklarının öğrencilerin müziksel kimlik gelişimi ve işbirliği becerilerini desteklediğini belirtirken; Schiavio ve Kimmel (2021) dijital teknolojilerin müzik eğitiminde yaratıcı katılım ve üretime yönelik yeni pedagojik olanaklar sunduğunu ortaya koymaktadır. Ulusal yazın incelendiğinde, Atabek ve Burak (2019), Türkiye'de müzik öğretmen adaylarının dijital müzik teknolojilerini kullanma yeterliklerini ele alarak, dijital okuryazarlığın pedagojik bağlamda daha sistematik biçimde geliştirilmesi gerektiğine dikkat

çekmektedir. Bingöl (2008) de çalışmasında sanal gerçeklik ve müze uygulamalarının sanat eğitiminde öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirdiğini vurgulamıştır. Bu bulgular, teknolojinin eğitim ortamlarında kullanılması yoluyla öğrenme deneyimlerinin niteliğinin artırılabilirliğine işaret etmektedir. Söz konusu çalışmalar bütün olarak değerlendirildiğinde, dijital okuryazarlığın kademeli ve bütüncül biçimde yapılandırılmasının öğrenme çıktıları üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Bu bağlamda programda yer alan mevcut dijital içerikler önemli fırsatlar sunmakla birlikte, sınıflar arası dağılımın daha dengeli olması, bu potansiyelin etkin biçimde kullanılmasını güçlendirebilir.

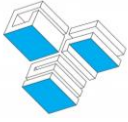
Son olarak, programın ölçme-değerlendirme yaklaşımı TYMM'nin süreç temelli anlayışını desteklemektedir; ancak kullanılan araçların çeşitliliğinin sınırlı olması, öğrenmenin farklı yönlerini yansıtmaya kapasitesini kısmen azaltmaktadır. Bauer (2020), müzik eğitiminde rubrik ve performans temelli değerlendirmelerin öğrencinin gelişim sürecini daha bütüncül ortaya koyduğunu belirtmektedir. Aslanoğlu (2017) ise öz değerlendirme ve akran değerlendirmesi gibi araçların öğrencilerin öğrenme sorumluluğunu artırdığını göstermektedir. Bu çalışmaların sonuçları, ölçme-değerlendirme araçlarının çeşitlendirilmesinin programın etkililiğini artırabileceğine işaret etmektedir.

Genel olarak bu araştırmanın bulguları, ortaöğretim müzik dersi öğretim programının TYMM'nin öngördüğü modern ve bütüncül müzik eğitimi anlayışını büyük ölçüde yansıttığını göstermektedir. Bununla birlikte, kavramsal becerilerin sınıf düzeyleri arasında daha dengeli dağıtılması, eğilim ve değerlerin özellikle yaratıcı süreçlerde daha görünür hâle getirilmesi, dijital okuryazarlığın kademeli bir yapıda güçlendirilmesi ve ölçme-değerlendirme araçlarının çeşitlendirilmesi programın gelişime açık yönleri arasında değerlendirilebilir. Bu yönleriyle program, hem ulusal hem uluslararası çağdaş müzik eğitimi yaklaşımlarıyla büyük ölçüde uyumlu bir çerçeve sunsa da daha dengeli bir bütüncüllük için çeşitli iyileştirmelere olanak tanımaktadır.

Bu bulgular doğrultusunda, programın geliştirilmesine ve uygulama sürecine ilişkin bazı önerilerde bulunmak mümkündür. Bu öneriler hem programın bütüncül yapısının güçlendirilmesine hem de sınıf içi uygulamaların etkililiğinin artırılmasına katkı sağlayabilir.

Program Geliştirmeye Yönelik Öneriler

- Alt sınıf düzeylerinde kavramsal alanlara hazırlık niteliği taşıyan öğrenme çıktılarının artırılmasının, üst sınıflardaki tematik yapıların daha sağlam bir öğrenme temeline oturmasına katkı sağlayabileceği düşünülebilir.
- Temalar içinde yer alan eğilimlerin daha açık biçimde tanımlanmasının, programın öğretmenler tarafından daha tutarlı ve bütünlüklü biçimde uygulamasına yardımcı olabileceği söylenebilir.
- Değerler boyutunun özellikle yaratıcı müziksel süreçlere daha görünür şekilde entegre edilmesinin, programın bütüncül yaklaşımını güçlendirebileceği değerlendirilebilir.
- Dijital müzik okuryazarlığının her sınıf düzeyine daha dengeli biçimde dağıtılmasının, öğrencilerin dijital araçlarla etkileşimlerinin sürekliliğini artırabileceği öngörülebilir.
- Alternatif ölçme-değerlendirme araçlarının programda daha ayrıntılı açıklanmasının, değerlendirme süreçlerinin daha sistematik ve öğrenme odaklı yürütülmesine destek olabileceği düşünülebilir.

Öğretmenlere Yönelik Öneriler

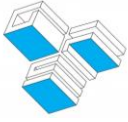
- Ders planlarında TYMM'nin beceri, değer ve okuryazarlık bileşenlerinin açık biçimde ilişkilendirilmesinin, programın amaçlarının sınıf içi uygulamalara daha net yansımaya katkı sağlayabileceği belirtilebilir.
- Müziksel Tasarım temasında dijital uygulamalara yer verilmesinin, öğrencilerin yaratıcı üretimlerini çeşitlendirebileceği ifade edilebilir.
- Süreç temelli değerlendirme anlayışı doğrultusunda performans, günlük, deneme ve portfolyo ürünlerinin düzenli biçimde toplanmasının, öğrencilerin gelişimlerinin daha bütüncül biçimde izlenmesine yardımcı olabileceği düşünülebilir.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

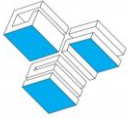
- Programın uygulamadaki etkilerini ortaya koymaya yönelik sınıf içi gözlemlere ve öğretmen görüşmelerine dayalı çalışmaların yapılmasının, gerçek öğrenme ortamlarına ilişkin daha ayrıntılı veriler sağlayabileceği öngörülebilir.
- TYMM müzik programının öğrenci müziksel gelişimine etkisini inceleyen deneysel ya da karma yöntem araştırmalarının tasarlanmasının, programın etkililiğine dair daha kapsamlı bulgular sunabileceği ifade edilebilir.
- Farklı ülkelerdeki müzik öğretim programlarıyla yapılacak karşılaştırmalı analizlerin, TYMM'nin uluslararası yaklaşımlarla ilişkisini değerlendirmeye yönelik önemli bir çerçeve sunabileceği düşünülebilir.

Kaynakça

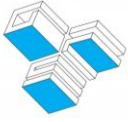
- Artıkay, G. G. (2024). Cognitive neuroscience and music education: Relationships and interactions. *International Journal of Educational Spectrum*, 6(1), 91-119.
<https://doi.org/10.47806/ijesacademic.1402953>
- Atabek, O., ve Burak, S. (2019). Müzik Öğretmeni Adaylarının Eğitim Teknolojisine Yönelik Özyeterlilik ve Tutumları. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(29), 444-464.
<https://doi.org/10.29329/mjer.2019.210.23>
- Aslanoglu, A. E. (2017). Grup İçinde Bireyin Değerlendirilmesi: Akran ve Öz Değerlendirme. *Bogazici University Journal of Education*, 34(2), 35-50.
- Barrett, M. S. (2011). Musical Narratives: A Study of a Young Child's Identity Work in and Through Music-Making. *Psychology of Music*, 39(4), 403-423.
<https://doi.org/10.1177/0305735610373054>
- Bauer, W. (2020). *Music Learning Today: Digital Pedagogy for Creating, Performing, and Responding to Music*, New York: Oxford University Press.
- Bingöl, H. O. (2008). *Fotoğrafta Sanal Gerçeklik ve Müzeler Yolu ile Sanat Eğitime Katkıları (Anıtkabir Ve Anadolu Medeniyetleri Müzesi Uygulaması)*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Cai, Y., Kang, D., ve Xu, X. (2025). Boosting Executive Function in Children Aged 3-12 Through Musical Training: A Three-Level Meta-Analysis. *Frontiers in Psychology*, 16, 1659927. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1659927>
- Campbell, P. S. (2010). *Songs in Their Heads: Music Aand Its Meaning in Children's Lives*, 2nd edition, New York: Oxford University Press.
- Campbell, P. S. (2018). *Music, Education, and Diversity: Bridging Cultures and Communities*, New York: Teachers College Press.
- Cosumov, M. (2022). 9. Conceptual and Praxiological Premises of Musical Education Throughout Life in The Educational Area of The Republic of Moldova. *Review of Artistic Education*, 23(1), 67–72. <https://doi.org/10.2478/rae-2022-0009>
- Dingle, G. A., Brander, C., Ballantyne, J., ve Baker, F. A. (2012). To Be Heard': The Social and Mental Health Benefits of Choir Singing for Disadvantaged Adults. *Psychology of Music*, 41(4), 405-421. <https://doi.org/10.1177/0305735611430081>
- Elliott, D. J., ve Silverman, M. (2015). A Response to Commentaries on Music Matters: A Philosophy of Music Education. *Action, Criticism & Theory for Music Education*, 14(3).
- Eren, E. ve Eren, M. (2025). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin Vatandaşlık Eğitimi Üzerine İncelenmesi. 1. Uluslararası Eğitim Kongresi. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17481257>
- Fang, J. (2024). Theory and Practice of Applying The Principle of Continuity of Pre-University and University Levelso Violin Teachingin China. *Pedagogy and Education*, 2(2), 57–65. <https://10.7256/2454-0676.2024.2.70675>
- Gayretli, İ. H., ve Çoban, S. (2021). Müzik Etkinliklerinin Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Becerilerine Etkisi (Sakarya İli Karasu İlçesi Örneği). *Turkish Journal of Educational Studies*, 8(3), 343-360.
- Green, L. (2008). *Music, İnformal Learning and The School: A New Classroom Pedagogy*, Aldershot, England: Ashgate.
- Güneş, E., ve İnal, Ş. Ç. (2018). Müzik İcrasıyla Şekillenen Beyin: Bilişsel Etkiler ve Genetik Yaklaşımlar. *Journal of Ankara University Faculty of Medicine*, 71(3), 106–111. <https://doi.org/10.4274/atfm.10820>
- Jiang, D., Liu, X., Lin, Q., Wang, G., Wang, G., ve Zhang, D. (2025). Music Intervention for Neurodevelopment in The Pediatric Population: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Scientific Reports*, 15(1), 10388. <https://doi.org/10.1038/s41598-025-93795-8>
- Jorgensen, E. (2003). *Transforming Music Education*, Indiana: Indiana University Press.
- Karataş, İ. H. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Hakkında. *Alanyazın Eğitim Bilimleri Eleştirel İnceleme Dergisi*, 5(1), 6–11.
- King, A., ve Himonides, E. (2016). *Music, Technology, and Education: Critical Perspectives*, New York: Routledge.

- Kirschner, S., ve Tomasello, M. (2010). Joint Music Making Promotes Prosocial Behavior in 4-Year-Old Children. *Evolution and Human Behavior*, 31(5), 354–364.
<https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2010.04.004>
- MEB. (2024). *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli: Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı*, Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- MEB. (2024a). *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni*, Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- MEB. (2024b). *Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı*, Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Millican, J. S., ve Forrester, S. H. (2019). *Pedagogical Content Knowledge and Core Practices for Music Teaching*. In C. Conway (Ed.), *The Oxford Handbook of Preservice Music Teacher Education in The United States*, London: Oxford University Press.
<https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190671402.013.18>
- Partti, H., ve Karlsen, S. (2010). Reconceptualising Musical Learning: New Media, Identity and Community in Music Education. *Music Education Research*, 12(4), 369–382.
<https://doi.org/10.1080/14613808.2010.519381>
- Patton, M. Q. (2015). *Qualitative Research ve Evaluation Methods: Integrating Theory and Practice, Fourth edition*, Thousand Oaks: SAGE Publications.
- Pérez-Eizaguirre, M., Vergara-Moragues, E., ve Privado, J. (2023). Cognitive and Academic Benefits of Music Training With Children: A Multilevel Meta-Analysis. *International Journal of Music Education*, 43(3), 475–492. <https://doi.org/10.1177/02557614231211351>
- Regelski, T. A. (2005). Curriculum Reform: Reclaiming “Music As Praxis. *Action, Criticism, and Theory For Music Education*, 4(2), 5–31
- Rodriguez-Gomez, D. A., ve Talero-Gutiérrez, C. (2022). Effects of Music training in Executive Function Performance in Children: A Systematic Review. *Frontiers in Psychology*, 13, 968144. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.968144>
- Schiavio, A. ve Kimmel, M. (2021). “The Ecology of Musical Creativity in Digital Culture”, *Music Education Research*, 15(4), 367–381. <https://doi.org/10.5771/9783896659934-121>
- Sofologi, M., Papatzikis, E., Kougioumtzis, G., Kosmidou, E., Klitsioti, A., Droutme, A., ve Efstratopoulou, M. (2022). Effectiveness of Musical Training on Reading Comprehension in Elementary School Children. Is There an Associative Cognitive Benefit? In *Frontiers in Education* (Vol. 7, p. 875511). Frontiers Media SA.
<https://doi.org/10.3389/feduc.2022.875511>
- Swanwick, K. (1999). *Teaching music musically*. New York, NY: Routledge.
- Tınmaz, S., Timur, B. ve Atmaca, D. (2025). An Interdisciplinary Perspective Examination of Secondary School Science and Social Studies Courses in The Context of The Century of Türkiye Maarif Model, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 75, 410-421. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.1631159>

- Turhal, E. ve Varış, Y. (2022). Türkiye’de Müzik ve Değerler Eğitimi Konularında Yapılmış Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. *Online Journal of Music Sciences*, 8(2), 45–62. <https://doi.org/10.31811/ojomus.1203790>
- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi: Temel Kavramlar–İlkeler–Yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uzun, M. (2025). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Kapsamında Sosyal Duygusal Öğrenme Becerilerinin İncelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 11(2), 63-78. <https://doi.org/10.24289/ijsser.1610561>
- Webster, P. (2011). Construction of Music Learning. *Journal of Music, Technology & Education*, 4(2–3), 35–83. <https://doi.org/10.1093/acprof:osobl/9780195386677.003.0002>